

สารบัญ

บทที่ ๑ ความเบื้องต้นว่าด้วยกฎหมายมหาชน	๑
๑.๑ ความหมายของกฎหมายมหาชน	๑
๑.๒ การแบ่งประเภทของกฎหมายมหาชนและกฎหมายเอกชน	๔
๑.๓ การแบ่งสาขาของกฎหมายมหาชน	๗
๑.๔ ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐ และกฎหมายมหาชน	๕
บทที่ ๒ พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของกฎหมายมหาชน	๑๒
๒.๑ กฎหมายมหาชนในยุคโบราณ	๑๓
๒.๑.๑ กฎหมายมหาชนในยุคโบราณ	๑๓
๒.๑.๒ รัฐในยุคโบราณ	๑๔
๒.๒ กฎหมายมหาชนในยุคกลาง	๑๗
๒.๒.๑ กฎหมายมหาชนในยุคกลาง	๑๗
๒.๒.๒ รัฐในยุคกลาง	๒๐
๒.๓ พัฒนาการของปรัชญาการเมืองในยุคกลาง และการกำเนิดทฤษฎี ว่าด้วยรัฐและอำนาจอธิปไตย	๒๑
๒.๓.๑ การแบ่งแยกศาสนจักรและอาณาจักรออกจากกัน	๒๑
๒.๓.๒ กำเนิดทฤษฎีว่าด้วยรัฐและอำนาจอธิปไตย	๒๔
๒.๓.๓ ทฤษฎีว่าด้วยรัฐ อำนาจอธิปไตย และการปกครอง ในระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์	๒๘
๒.๔ กฎหมายมหาชนในยุคใหม่	๓๑
๒.๕ กฎหมายมหาชนในยุคปัจจุบัน	๓๘
๒.๕.๑ ปัญหาอันเกิดจากพัฒนาการของกฎหมายมหาชนยุคใหม่	๓๕
๒.๕.๒ แนวคิดในการนำเอากฎหมายมหาชน เข้าครอบงำกฎหมายเอกชน	๔๑

บทที่ ๓ หลักกฎหมายมหาชนที่สำคัญ	๔๓
๓.๑ หลักการแบ่งแยกอำนาจ	๔๓
๓.๑.๑ หลักการสำคัญของการแบ่งแยกอำนาจ	๔๔
๓.๑.๒ ผลของหลักการแบ่งแยกอำนาจที่มีต่อรัฐ	๔๕
๓.๑.๒.๑ ความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร	๔๖
๓.๑.๒.๒ ความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายตุลาการ ..	๔๗
๓.๑.๒.๓ ความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายบริหารและฝ่ายตุลาการ	๔๘
๓.๒ หลักนิติรัฐ	๕๐
๓.๒.๑ ความหมายของหลักนิติรัฐ	๕๐
๓.๒.๒ หลักเกณฑ์ของหลักนิติรัฐ	๕๑
๓.๒.๓ สาระสำคัญของหลักนิติรัฐ	๕๒
๓.๒.๓.๑ สาระสำคัญของหลักนิติรัฐในทางรูปแบบ	๕๒
๑) หลักการแบ่งแยกอำนาจ	๕๒
๒) หลักกฎหมายตามรูปแบบยอมผูกพันอำนาจรัฐ	๕๓
๓) หลักความชอบด้วยกฎหมายของฝ่ายตุลาการ	
และฝ่ายปกครอง	๕๓
๔) การคุ้มครองสิทธิของประชาชนในทางศาล	๕๔
๕) หลักความเป็นอิสระของตุลาการและผู้พิพากษา	๕๕
๖) หลักความมั่นคงทางกฎหมาย	๕๖
๓.๒.๓.๒ สาระสำคัญของหลักนิติรัฐในทางเนื้อหา	๕๗
๑) หลักการประกันสิทธิขั้นพื้นฐาน	๕๘
๒) หลักความได้สัดส่วน	๕๙
๓.๓ หลักความชอบด้วยกฎหมาย	๖๐
๑) หลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางนิติบัญญัติ	๖๑
๒) หลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางบริหาร	๖๒
๓) หลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางตุลาการ	๖๒
๓.๔ หลักความเสมอภาค	๖๓
๓.๕ หลักความได้สัดส่วน	๖๕
๑) หลักความเหมาะสม	๖๕

๑๖	๒) หลักความจำเป็น	๖๕
๑๖	๓) หลักความได้สัดส่วนในความหมายอย่างแคบ	๖๖
๑๖	๓.๖ หลักกฎหมายว่าด้วยศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพ	๖๗
๑๖	๓.๖.๑ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์	๖๗
๑๖	๓.๖.๑.๑ ความหมายของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์	๖๗
๑๖	๓.๖.๑.๒ สาระและคุณค่าเฉพาะของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์	๖๘
๑๖	๓.๖.๑.๓ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ในฐานะรากฐาน	๖๘
๑๖	ของสิทธิมนุษยชน	๗๑
๑๐๑	๓.๖.๒ สิทธิและเสรีภาพ	๗๒
๑๐๑	๓.๖.๒.๑ ความหมายของสิทธิและเสรีภาพ	๗๒
๑๐๑	๓.๖.๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการแบ่งแยกประเภท	๗๒
๑๐๑	ของสิทธิและเสรีภาพ	๗๔
๑๐๑	๓.๖.๒.๓ สิทธิและเสรีภาพ รัฐ และอำนาจอธิปไตย	๗๖
๑๐๑	บทที่ ๔ แนวคิดพื้นฐานว่าด้วยรัฐ	๘๐
๑๐๑	๔.๑ ความทั่วไปว่าด้วยรัฐ	๘๐
๑๐๑	๔.๑.๑ ความหมายและองค์ประกอบของรัฐ	๘๐
๑๐๑	๔.๑.๒ แนวคิดว่าด้วยการกำเนิดรัฐ	๘๓
๑๐๑	๔.๑.๒.๑ รัฐเกิดจากสัญญาประชาคม	๘๓
๑๐๑	๔.๑.๒.๒ รัฐเกิดจากความขัดแย้ง	๘๔
๑๐๑	๔.๑.๒.๓ รัฐเกิดจากการจัดสร้างสถาบัน	๘๖
๑๐๑	๔.๑.๓ ภารกิจของรัฐ	๘๗
๑๐๑	๑) ภารกิจพื้นฐาน	๘๘
๑๐๑	๒) ภารกิจลำดับรอง	๘๘
๑๐๑	๔.๑.๔ รูปแบบของรัฐ รูปแบบการปกครอง และหลักการพื้นฐาน	๘๘
๑๐๑	ของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย	๘๙
๑๐๑	๔.๑.๔.๑ รูปแบบของรัฐ	๘๙
๑๐๑	๑) การแบ่งรูปแบบของรัฐโดยพิจารณาจากประมุขของรัฐ	๘๙
๑๐๑	๒) การแบ่งรูปแบบของรัฐโดยอาศัยการจัดโครงสร้างรัฐ	๙๐
๑๐๑	๔.๑.๔.๒ รูปแบบการปกครอง	๙๑

๑) การปกครองในระบบเผด็จการ (Dictatorship)	๕๒
๒) การปกครองในระบบประชาธิปไตย (Democracy) ...	๕๒
๒.๑) หลักปัจเจกชนนิยม	๕๓
๒.๒) หลักสิทธิและเสรีภาพของประชาชน	๕๕
๒.๓) หลักนิติรัฐ	๕๓
๒.๔) หลักการพึงเสี่ยงข้างมาก	๕๘
และหลักการคุ้มครองเสี่ยงข้างน้อย	๕๘
๒.๕) หลักความเสมอภาค	๕๕
๒.๖) หลักการคานและดุลอำนาจ	๑๐๐
๒.๗) หลักการมีส่วนร่วมทางการเมือง	๑๐๐
๒.๘) หลักความอดทนอดกลั้น	๑๐๑
๔.๒ การจัดโครงสร้างองค์กรของรัฐ และการใช้อำนาจอธิปไตย	๑๐๓
๔.๒.๑ การจัดโครงสร้างองค์กรของรัฐ	๑๐๓
๑) ความเป็นนิติบุคคลของรัฐ	๑๐๓
๒) องค์กรของรัฐ	๑๐๖
๒.๑) องค์กรของรัฐในฐานะองค์การมหาชน	๑๐๖
๒.๒) ประเภทขององค์กรของรัฐและการจัดลำดับชั้น	๑๐๗
องค์กรของรัฐ	๑๐๗
๔.๒.๒ การใช้อำนาจอธิปไตย	๑๐๘
๑) การใช้อำนาจอธิปไตย	๑๐๘
๒) การใช้อำนาจบริหาร	๑๑๐
๓) การใช้อำนาจตุลาการ	๑๑๑
๔.๒.๓ ความทั่วไปว่าด้วยการกระทำทางปกครอง	๑๑๓
๑) การกระทำของฝ่ายปกครองในแดนของกฎหมายเอกชน ..	๑๑๓
๒) การกระทำของฝ่ายปกครองในแดนของกฎหมายปกครอง ..	๑๑๔
๒.๑) การกระทำที่มุ่งผลในทางความเป็นจริง	๑๑๔
๒.๒) การกระทำที่มุ่งผลในทางกฎหมาย	๑๑๕
๒.๒.๑) การกระทำที่มุ่งผลในทางกฎหมาย	๑๑๕
ภายในฝ่ายปกครอง	๑๑๕

๒.๒.๒) การกระทำที่มุ่งผลทางกฎหมายภายนอก

ฝ่ายปกครอง ๑๑๖

๒.๒.๒.๑) นิติกรรมทางปกครอง

ฝ่ายเดียว ๑๑๖

๒.๒.๒.๒) นิติกรรมทางปกครอง

สองฝ่าย ๑๑๘

บรรณานุกรม ๑๑๕

□ □ □

๑.๑ ความหมายของกฎหมายมหาชน

ในเบื้องต้นแล้ว ได้ทำการศึกษากฎหมายมหาชนต่อไปนั้น จำเป็นจะต้องรู้เสียก่อนว่า "กฎหมายมหาชน" นี้มีความหมายเช่นไร โดยการจะทำความเข้าใจความหมายของกฎหมายมหาชนนั้น จำเป็นที่จะต้องทำความเข้าใจโดยการแบ่งแยก "กฎหมายมหาชน" ออกเป็นสองส่วนคือ คำว่า "กฎหมาย" คำหนึ่ง และคำว่า "มหาชน" เป็นอีกคำหนึ่ง ซึ่งทั้งสองนี้มีความหมายดังนี้

"กฎหมาย" ในทางภาษาศาสตร์ หรือในการให้ความหมายโดยทั่วไปนั้น จะหมายถึงกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ใช้บังคับกับคนในสังคม อย่างไรก็ตาม คำว่ากฎหมายนั้นยังมีอีกนัยทางประวัติศาสตร์และปรัชญาที่ยาวนาน ทำให้การให้ความหมายไม่อาจถูกจำกัดกรอบไว้ได้โดยลักษณะใดลักษณะหนึ่งที่แน่นอนตายตัว ความหมายของกฎหมายนั้นอาจแบ่งได้เป็นสามตามแต่เครื่องมือที่ใช้ในการให้ความหมาย ซึ่งในทางวิชาการโดยเฉพาะในด้านนิติศาสตร์นั้น ได้มีการให้ความหมายของกฎหมายที่แตกต่างกันไปตามแต่ละสำนักความคิด (School of